

Díky laskavosti našeho Vzdělávacího střediska pokračuje **výuka angličtiny**, nyní však každý pátek od 14 do 15ti hodin. Pak následuje **kulturní program** s přátelským posezením. Nyní již máme, díky kolegovi panu Liškovi, garančně opravený nový monitor (TV) s velkou úhlopříčkou) a po odborném propojení s novými reproduktory s prvotřídní zvukovou technikou je tak zajištěn kvalitní obraz i poslech. Těšíme se na Vaši účast. Program bude oznámen samostatně.

Nyní je to již 70 let od vylodění v Normandii – I. část

Tehdejší situace na světových bojištích: V únoru roku 1943 Američané zvítězili v jihovýchodní části Šalamounova souostroví na Guadalcanalu. Boje trvaly celých šest měsíců než zbytky japonské posádky vyklidily ostrov. Toto vítězství mělo pro další průběh války v Tichomoří rozhodující význam, který znamenal celkový obrat. Strategická iniciativa byla od té doby již jen na straně spojenců. Po vyhnání Japonců z Aleut, tj. poblíž Aljašky, se v srpnu 1943 začala spojenecká vojska probíjet na západ ve dvou hlavních směrech. Po severním pobřeží Nové Guineje postupoval velitel jihozápadotichomořské oblasti generál Douglas MacArthur a středním Tichomořím vedl postup velitel Tichého oceánu admirál Chester W. Nimitz. Severotichomořské oblasti velel admirál Kinkaid a od října roku 1943 pak admirál Fletcher. Postup probíhal přes Šalamounské ostrovy a koncem roku 1943 o kousek dále v Gilbertově souostroví. V únoru 1944 se Američané vylodili na Marshallových ostrovech, které rychle přeměnili v základny svého loďstva a letectva. V polovině června se Američané vylodili již na Saipanu. V červenci pak na Guamu a na jižních ostrovech Marian. Na Saipanu měli Japonci hlavní vojenskou základnu na Marianách. Členitý terén a hustá vegetace jim umožnily klást houževnatý odpor. Jeho obsazením pronikli Američané hluboko do vnějšího pásma japonské obrany, což přivedilo pád vlády generála Hodekiho Tódžóa v Tokiu. V polovině července pak Američané vybojovali velkou leteckou bitvu ve Filipinském moři. Admirál Nimitz vytlačoval Japonce taktikou proslavených „žabých skoků“ a MacArthurova vojska se vylodila na Nové Británii a obsadila Admirální ostrovy a dále postupovala severním pobřežím Nové Guineje.

Na asijském kontinentě probíhaly urputné boje s Japonci v Barmě. Japonci tam však měli převahu, a tak se rozhodli zaútočit. V první polovině roku 1944 hodlali Japonci proniknout z Barmy do jihovýchodní Indie. Japonská ofenzíva však v polovině roku ztroskotala a Japonci dokonce přešli do obrany. Koncem června pak vyklidili indické území. Na čínsko-japonské frontě však situace byla pro spojence nepříznivá. Japonci měli stále obsazené obrovské území Číny, které bylo od severu a severozápadu až k hranicím SSSR a Mongolska. Na západě pak k městu Pao-tchou a dále ke Žluté řece k městu Kchaj-feng a na jihu na čáru I-šchang a Chang-čou. Území ovládané Čankajškem představovalo sice 70% území, ale Japonskem okupovaná část byla hospodářsky nejrozvinutější. Také i čínští komunisté bojovali proti Japoncům, ale střídavě i proti Čankajškovi. V květnu roku 1944 zahájili Japonci úspěšnou ofenzívu ve snaze spojit obsazená území v Číně s jejich vojsky, která bojovala v jihovýchodní Asii. Jejich porážky v bojích s Američany však tento jejich záměr zmařily.

V Rusku koncem ledna 1944 zlomili blokádu tehdejšího Leningradu, která trvala téměř 900 dní. Pak byli Němci vytlačeni i z Estonska. Následovala letní ofenzíva Leningradského a Karelského frontu. V polovině června začal útok proti hlavním silám finské armády, které začátkem září přijaly sovětskou stranou stanovené podmínky příměří. Koncem června začal útok vojsk čtyř frontů proti německé skupině armád Mitte v Bělorusku.

Spojenecká vojska bojující v Itálii vstoupila 4. června 1944 do Říma. V tu dobu operovalo v Itálii 30 spojeneckých divizí. Proti nim stála skupina armád pod velením polního maršála Kesselringa o síle 27 divizí. V následujících týdnech pokračoval postup spojenců na sever. Němci se však opevnili na jižních svazích severních Apenin.

Za takového stavu, který nelze považovat za skvělý, proběhlo vylodění v Normandii, které zcela změnilo válečný vývoj v Evropě. Němci museli stáhnout velké armády z východní fronty a v době bitvy v Ardenách byly německá vojska za západě početnější a lépe vyzbrojená než na východě. To pak umožnilo i úspěchy na východě.

Bitva o Normandii zahrnuje vylodění v Normandii a následnou bitvu o tuto část Francie. Při vylodění spojenecké síly prolomily Hitlerův Atlantický val a znovu otevřely v severní Francii západní frontu. Na průběhu bitvy se projevilo několik faktorů — výhoda naprostého překvapení na straně Spojenců, jejich zdrcující převaha ve všech druzích zbraní, výborná příprava (vyvinuli velké množství zcela nové vylodovací techniky), dobře organizovali činnost francouzského odboje, v neposlední řadě i vážné nedostatky Atlantického valu, tj. nízká kvalita jednotek, které ho měly bránit, a absolutní nepřítomnost *Luftwaffe* nad vylodovacími plážemi a kanálem La Manche v první fázi vylodovací operace.

Rovněž i v dalších dnech si však Spojenci udržovali absolutní převahu na moři a výraznou, místy i absolutní převahu ve vzduchu. Spolu s Hitlerovou nerozhodností, který ještě několik dnů po dni D považoval akci za předstíranou. Díky úspěšné spojenecké dezinformační kampani si stále myslel, že invaze bude provedena na Pas-de-Calais a nedovolil nasadit proti Spojencům své lepší jednotky. To znemožnilo úspěšné zničení spojeneckého předmostí. K Hitlerově porážce také napomohlo vysazení desetitisíců spojeneckých parašutistů po celé Normandii. Mezi nejznámější výsadekářské boje patří bitva o St. Mere Église, bitva o Pegasus Bridge, a ještě několik dalších.

Datum vylodění: Původní termín vybraný pro vylodění byl stanoven na 5. června. Začátkem června se ale podstatně zhoršilo počasí. To nutilo posunutí termínu, zejména pak pro vysoké vlny a vlnobítí na vylodovacích plážích. Problém byl i s nasazením výsadekářů a letectva. Zásadní posunutí data na červenec by ale znamenalo, že by se dříve nebo později informace o přípravě útoku dostaly do rukou nepříteli a místo vylodění by bylo prozrazeno. Tím by samozřejmě došlo i ke ztrátě momentu překvapení. Vzhledem k rozsahu operace na území Spojeného království byli rozmístěni vojáci v mnoha táborech, kde čekali na nalodění a i tam hrozilo velké nebezpečí prozrazení. Vylodění bylo totiž naplánováno na dobu úplňku, kdy je vysoký příliv.

Na operační poradě u vrchního velitele Dwighta D. Eisenhowera dne 5. června se řešila otázka, zda se vojáci vrátí do táborů, nebo bude pokračovat již započatá operace. Přes nepříznivé hlášení hlavního meteorologa (James Stagg) z Eisenhowerova štábu, jemuž velel generál Walter Bedell Smith, někteří polní velitelé (např. Bernard Law Montgomery) navrhovali, aby se v invazi pokračovalo i přes špatné meteorologické podmínky. Nahrávalo jim také i to, že Němci na druhé straně kanálu nepředpokládali, že se Spojenci pustí do invaze v tak špatném počasí. Řada jejich velitelů si dokonce vzala volno a odjela k rodinám nebo na rekreaci. Nakonec byla operace odložena pouze o 24 hodin na 6. června 1944.

Francouzský odboj: Britská Special Operations Executive vytvořila plán zapojení francouzského odboje do vylodění. Zadala rozkazy týkající se rozsáhlých sabotáží železnic, komunikačních center, spojovacích drátů či elektrických rozvodů, což mělo paralyzovat schopnost Němců se v oblasti výsadku dorozumět a pohybovat. Signál ke všeobecnému útoku sabotérů byl vyslán prostřednictvím pravidelného vysílání BBC z Londýna. I když byla tato zpráva správně vyhodnocena jako začátek invaze Josefem Götzem z německé rozvědky, odpovědný nadřízený nebral na zprávu ohled, jelikož Josef Götz varoval před invazí již měsíc předtím. Tehdejší varování bylo sice také oprávněné, ale operace byla odvolána.

Plán Spojenců počítal s tím, že se jim podaří vybudovat bezpečné předmostí, ze kterého by mohli podniknout další mohutný útok, což by zajistilo vylodění hlavní části invazních sil. K tomuto účelu bylo potřeba zajistit vylodovací pláže a znemožnit odražení invaze zpět do moře (což by znamenalo hlavně zastavení vylodování). Předpokládalo se, že Němci do oblasti vylodění začnou brzy stahovat posily, a to i v době, kdy budou ještě vojáci bojovat na plážích. Aby se zamezilo snadnému přesunu německých záloh, bylo rozhodnuto, že do týla Atlantického valu budou vysláni parašutisté, kteří obsadí strategická místa, a znemožní tak nepříteli stahovat zálohy a seskupit síly proti invazním vojskům.

Dovoluji si připomenout možnost placení letošních členských příspěvků. Můžete osobně nebo přímo na náš účet, který má čís: 135 135 383/ 0300 Poštovní spořitelny, tj. kdekoliv na poště nebo z bankomatu. Současně připomínám i prosbu na zaslání vašich příspěvků do Občasníku.

Za pražskou pobočku Petr Jílek